

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: زهرا رعنائی، ۱۳۹۶

تحلیل اشتراک عدم ازدواج مجدد زوج در فقه و حقوق

طرفین عقد نکاح بنا به تشخیص خود ممکن است مبادرت به درج شرایط گوناگون در ضمن عقد نمایند. یکی از شروط مذکور این است که زوجه شرط نماید زوج با حضور او همسر دیگری اختیار نکند یا علاوه بر این شرط کند که در صورت تخلف، نوعی سلب صلاحیت در بعضی امور از او بشود. در عین حال، روایاتی وجود دارد که این شرط را نامشروع می‌داند. همین امر باعث شده است مشهور فقها قائل به بطلان این شرط باشند و در مقابل، عده‌ای آن را جایز و الزام‌آور بدانند. شرط عدم ازدواج مجدد از موضوع‌های بحث برانگیز در میان اندیشه‌مندان حقوق اسلامی است. برخی آن را به دلیل نامشروع بودن و مخالفت با مقتضای عقد، باطل و عده‌ای دیگر به دلیل روایات دال بر صحت تجویز، صحیح و لازم الوفا می‌دانند. فقیهان در خصوص صحت یا عدم صحت چنین شرطی اختلاف نظر دارند. برخی این شرط را باطل و مبطل عقد می‌دانند و برخی دیگر شرط را باطل ولی نکاح را صحیح می‌دانند گروهی از اهل سنت با این استدلال که اصل در معاملات و عقود بر فساد است تا دلیلی بر صحت آن اقامه شود، به فساد اینچنین شرطی رأی داده‌اند مؤلفین حقوقی نیز در این خصوص اختلاف نظر دارند. در این پژوهش مدارکی که برای اثبات بطلان شرط اقامه گردیده به این نتیجه رسیده ایم که هیچیک از آن ادله بر بطلان شرط مذکور دلالتی قابل قبول ندارند و به حکم معروف المسلمون عند شروطهم و ادله دیگر به این نتیجه می‌رسیم که اگر زوج ضمن عقد نکاح چنین شرطی را تعهد کند موظف است به تعهد خود عمل کند. نکته‌ی ضمانت اجرای تخلف از این شرط این است که ارای فقها گوناگون است، برخی نکاح دوم را باطل نمی‌دانند و عده‌ای دیگر قائل به بطلان آن‌اند. برخی بر این باورند که برای زن حق فسخ وجود دارد و گروهی تخلف از شرط را تنها موجب گناه می‌دانند، با توجه ادله گفته شده، به نظر می‌رسد تخلف از شرط مزبور سبب بطلان نکاح دوم می‌شود.

کلیدواژه‌ها: اشتراط، ازدواج مجدد، زوج، فقه و حقوق

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۸۳۷۹۵۲۰۰۳

تاریخ دفاع: ۱۳۹۶/۰۳/۱۰

رشته‌ی تحصیلی: معارف اسلامی و حقوق

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر ولی اله ملکوتی فر